

Čís. 7885.

Nemanželská matka má právo k rekursu proti soudnímu schválení smíru ujednaného o výživném pro dítě s nemanželským otcem bez jejího vědomí a proti její vůli.

(Rozh. ze dne 17. března 1928, R I 187/28.)

Stížnost nemanželské matky do usnesení poručenského soudu, jímž byl schválen smír ujednaný dne 28. června 1927 mezi tehdejším poručníkem a nemanželským otcem, byla rekursním soudem odmítnuta z důvodu, že smírem byla upravena jenom práva dítěte proti jeho otci, práva nemanželské matky zůstala jím tedy nedotčena. Rekursní soud vyhověl však v odstavci II. rekursu poručníka a neschválil smír mezi poručníkem a nemanželským otcem.

Nejvyšší soud vyhověl dovolacímu rekursu nemanželské matky a změnil odmítací část usnesení rekursního soudu v ten rozum, že pokázal nemanželskou matku s její stížností na II. odstavec usnesení rekursního soudu.

Důvody:

S názorem rekursního soudu nelze souhlasiti. Smírem vzdal se poručník jménem dítěte pod podmínkou, že otec pojistí dítě na 10.000 Kč, splatných při dosažení dvacátém roku jeho věku a že bude správně platiti pojistné premie, práv příslušejících mu z usnesení okresního soudu ze dne 8. července 1926, jímž bylo otci uloženo platiti na dítě pravidelné měsíční výživné. Tím byly podstatně dotčeny právní povinnosti nemanželské matky k dítěti, neboť byla by nyní povinna dítě živiti zcela ze svého. Proto měla býti matka slyšena před schválením smíru (§§ 2 čís. 5 a 185, druhý odstavec nesp. říz.), a nelze jí upříti podle § 9 nesp. říz. právo k rekursu proti soudnímu schválení smíru ujednaného bez jejího vědomí a proti její vůli. Odmítnutí jejího rekursu pro nedostatek oprávnění stalo se neprávem. Vzhledem k tomu, že usnesení prvního soudu bylo k rekursu poručníkovu rekursním soudem změněno tak, jak matka v odmítnutém rekursu navrhovala, bylo její rekurs dodatečně odkázati na druhý odstavec napadeného usnesení.

Čís. 7886.

Byla-li zadána firmě rekonstrukce cukrovaru, při níž musely býti vyrobeny stroje pro tuto rekonstrukci podle předcházející objednávky, není pochybnosti (§ 1166 obč. zák.) o tom, že šlo o smlouvu o dílo.

(Rozh. ze dne 17. března 1928, Rv I 574/27.)

Žalující firma jednala se žalovanou společností o provedení rekonstrukce jejího cukrovaru a vyhotovila za tím účelem plány. Ježto napotom ze smlouvy sešlo a žalovaná zadala práce jiné firmě, domáhala se žalobkyně na ní úplaty za přípravné práce a náhrady ušlého zisku. Procesní soud první stolice uznal žalobní nárok důvodem po právu, odvolací soud žalobu zamítl. Důvody: Nehledí-li se k otázce, zda smlouva byla hotově uzavřena, neposoudil první soud věc po stránce právní správně, obírav se jen otázkou, zda smlouva byla uzavřena, nikoliv však také otázkou, zda bylo vyhověno předpisům obchodního zákona o náhradě škody. Podle čl. 354 obch. zák. je-li kupitel v prodlení s placením kupní ceny a zboží nebylo ještě odevzdáno, má prodávatel volbu, zda chce žádati splnění smlouvy a náhradu škody pro opožděné splnění, či místo splnění prodati zboží na účet kupujícího, šetře při tom ustanovení čl. 343 cit. zák., a žádati náhradu škody, či od smlouvy ustoupiti, jakoby se nebyla stala. Odvolací soud zastává názor, že žalující firma, chtěla-li požadovati na žalované firmě místo splnění smlouvy ve smyslu čl. 354 obch. zák. náhradu škody, byla povinna šetřiti ustanovení čl. 343 obch. zák. a musila provésti t. zv. svépomocný prodej objednaného zboží. Mohlo by se snad namítati, že prodávatel jest povinen podle čl. 343 obch. zák. jen tenkrát zboží na kupitelův účet prodati, má-li prodané zboží po ruce, nikoliv však, když zboží má jím býti teprve vyrobeno, jako v souzeném případě, než obchodní zákon ukládá ve čl. 354 prodávateli bezvýhradně, že musí šetřiti ustanovení čl. 343 obch. zák., chce-li požadovati na kupiteli pouze náhradu škody místo splnění smlouvy. V souzeném případě zjistil první soud, že 16. února 1926 uzavřena byla mezi stranami hotová smlouva jednak ohledně paušální odměny 65.000 Kč za technické řízení konstrukce, jednak ohledně objednávků nových strojů a přístrojů a že ohledně placení bylo ujednáno, že jedna třetina bude zaplácena při objednávce, druhá 1. listopadu 1926 a zbytek 1. února 1927 ve směnkách. Dopisem ze dne 19. února 1926 sdělila žalovaná strana straně žalující, že se rozhodla zadati dodávku strojního zařízení jiné firmě, a žádala zastavení prací, které pro ni byly již v chodu, načež žalující firma odepsala dopisem ze dne 20. února 1926, že podle jejího názoru nelze hotovou již smlouvu takovýmto způsobem zrušiti, a mluví o škodě, kterou nedodržením smlouvy utrpěla, a o ušlém zisku, načež svým právním zástupcem v dopisu ze dne 22. února 1926 dává dodatečnou lhůtu do 1. března 1926 k dodržení smlouvy a pro případ, že se tak nestane, že si vyhrazuje uplatniti náhradu škody i ušlého zisku. Pakliže strana žalovaná smluvnímu závazku nedostála, ocitla se s placením v prodlení a stihly ji právní účinky prodlení podle čl. 354 obch. zák. Rozhodla-li se žalobkyně, že bude požadovati na žalované straně pouze náhradu škody na místě plnění, mohla toto právo uplatňovati jen za podmínek čl. 343 obch. zák., t. j. mohla požadovati jen t. zv. konkrétní škodu, záležející v rozdílu mezi smlouvenou cenou trhovou a cenou docílenou svépomocným prodejem po rozumu čl. 343 obch. zák. Jinakou škodu, zejména tak zv. škodu abstraktní, požadovati však nemůže. Nemohla-li žalob-

kyně splnění předpoklad zákona a zboží na kupitelův účet podle čl. 343 obch. zák. prodati, poněvadž je dosud vyrobeno neměla, bylo její věci, by použila některého jiného oprávnění čl. 354 obch. zák. Ostatně žalující strana ani netvrdila, že jí byla zaviněním žalované firmy výroba strojů znemožněna. Ježto tedy žalující strana nesplnila předpis čl. 354 cit. zák., není její nárok na náhradu škody zákonem odůvodněn, pročež bylo odvolání vyhověti (srv. rozhodnutí čís. 2714 sb. n. s.).

Nejvyšší soud zrušil rozsudek odvolacího soudu a vrátil mu věc s poukazem, by dále jednal a rozhodl.

Důvody:

Odvolací soud, jenž v souzeném případě viděl případ shodný s oním, jímž se tento nejvyšší soud obíral ve svém rozhodnutí ze dne 12. června 1923, Rv I 1445/22, otištěném ve sb. n. s. čís. 2714, zůstal při právních větách řečeného rozhodnutí, že totiž šetřiti ustanovení čl. 343 obch. zák. jest prodávce uloženo bezvýhradně, i tehdy, není-li zboží, o něž jde, dosud vyrobeno a že není-li prodávce z této příčiny s to, by se zachoval podle čl. 343 obch. zák., nemůže požadovati na kupiteli náhradu škody, nýbrž pouze vykonati některá z ostatních práv podle čl. 354 obch. zák., při tom však pustil se zřetele právní otázku, zda smlouva, z níž je žalováno, je skutečně obchodním kupem, ve příčině kterého by bylo použiti ustanovení čl. 354 obch. zák., a není-li smlouvou o dílo, na kterou, kdyby byla obchodním jednáním, vztahovala by se sice všeobecná nikoli však zvláštní ustanovení obchodního zákona, tedy nezkoumal, zdali v tomto případě dopadá ustanovení čl. 338 obch. zák., podle kterého sluší posuzovati podle — speciálních — ustanovení o kupu také takové obchodní jednání, jehož předmětem jest dodání určitého množství zastupitelných věcí za určitou (rozuměj: určitelnou) cenu. Podle doslovu zákona (§ 1151 obč. zák.) jde o smlouvu o dílo, převezme-li někdo zhotovení díla za úplatu. Má-li ten, kdo vzal na sebe zhotoviti věc, dodati k tomu látku, pokládá se to podle § 1166 obč. zák. pouze v pochybnostech za kupní smlouvu, dodá-li však látku objednatel, za smlouvu o dílo. Podle žalobních údajů a podle připojených součástí žalobního přednesu zadána byla žalobkyni žalovanou firmou rekonstrukce jejího cukrovaru. Žalobkyně měla provésti vypracování návrhů a plánů, měla řídit montáž a rekonstrukci s dodáním nových strojů a přístrojů. U strojů předem oferovaných byla sice ihned ustanovena pevná cena, — u neoferovaných měla býti účtována co nejnížší, avšak všechny stroje, jak je zjevné z přílohy, měly býti vyrobeny z materiálu žalobkyně v její továrně, a pak jimi měla býti podle předem projednaných podmínek provedena rekonstrukce cukrovaru žalované. Poněvadž v podstatě byla spornou smlouvou zadána žalobkyni rekonstrukce cukrovaru žalované, při níž stroje podle předcházející objednávky musily býti vyrobeny pro tuto rekonstrukci, tedy objednané dílo mělo býti výsledkem určité, požadavky rekonstrukce určitého závodu diktované a smluvně objednané práce, dostalo se tím i vyrobeným strojům takové individualisace, že

není pochybnosti (§ 1166 obč. zák.), že šlo o smlouvu o dílo, čemuž nasvědčuje kromě jiného i úmysl stran, zjevný z doslovu závěrečného a protizávěrečného listu, podle něhož šlo o provedení rekonstrukce k cíli »zvětšení zpracování ze 30 na 50 vagonů řepy denně pro cukrovar«, a podle něhož žalobkyně měla ručiti za zařízení jí dodané s povinností, vady na strojích napravit nebo stroje jí vyhotovené, kdyby nevyhovovaly smluvenému účelu, i bez náhrady vzít zpět, nikoli však za zařízení jiného původu koupené odjinud, při nichž opravy vad měly jít na účet cukrovaru, a také měla ručiti za dosažení zaručeného zpracování. Poněvadž jde o smlouvu o dílo, musí býti důvodnost žalobního žádání posuzována podle ustanovení všeobecného zákona občanského a nemají tu místa speciální ustanovení obchodního zákona, jichž odvolací soud použil na souzený případ. Bude tu tedy dopadat v první řadě předpis § 1295 obč. zák., podle něhož jest každý oprávněn požadovati na škůdci náhradu škody, kterou mu zaviněně způsobil — a to v tomto případě — porušením smluvní povinnosti, pročez bude odvolacímu soudu nejprve se obíratí právní otázkou, zdali tvrzená smlouva byla uzavřena hotově, čímž se vůbec neobíral a v dalším bude se mu obíratí ostatními odvolacími důvody, k jichž řešení nedošlo z důvodu právního názoru, projeveného v napadeném rozsudku.

Čís. 7887.

Dopravní řád železniční.

Předpisy o směřování zboží jsou jen tehdy částí nákladní smlouvy a závazny pro dráhu, byly-li uveřejněny způsobem předepsaným pro uveřejnění tarifů (§ 6 žel. dopr. ř., min. nař. ze dne 10. února 1905, čís. 14 ř. zák., 29. března 1911, čís. 56 ř. zák., 30. prosince 1918, čís. 4 sb. z. a n. na rok 1919).

Počítá-li dráha u obvyčejného nákladního zboží dovozně podle kratší a proto lacinější přepravní cesty, platí dodací lhůta platná pro tuto cestu, bez ohledu na to, kterou cestou zboží skutečně šlo, a bez ohledu na směrovací předpisy, které nebyly uveřejněny způsobem předepsaným pro tarifní vyhlášky.

(Rozh. ze dne 17. března 1928, Rv I 945/27.)

Žalující firma zaslala dne 10. března 1925 ze stanice Bakov vagon s kmenovým dřívím ve váze 15.200 kg na adresu firmy Sch. do stanice Reitzenhain. Za tuto zásilku bylo na dovozném zapláceno Kč 1.126.40 jako dovozně dle sazby speciálního tarifu II., kterážto sazba činí v relaci Bakov—Reitzenhain 215 km 741 hař. od 100 kg. Přepravní cesta v nákladním listě předepsána nebyla. Zásilka došla do stanice Reitzenhain dne 20. března 1925 o 10. hod., přeprava trvala tedy 9 dnů. Žalující firma, tvrdíc, že dodací lhůta byla překročena o dva dny, domáhala se na dráze vrácení $\frac{4}{10}$ dovozného pro překročení dodací lhůty a dovo-
lávala se směřovacími předpisy jdoucími z Bakova před Všetaty, Nera-